

**First Professional BAMS (Part I) Degree Supplementary Examinations,
September 2015
SANSKRIT - Paper II**

Time: 3 Hours

Total marks:100

• **Answer All Questions**

1. व्याख्यात (10)
 - क्वचिद्धर्मः क्वचिन्मैत्रि क्वाचिदर्थः क्वचिद्यशः
कर्माभ्यासः क्वचिच्चेति चिकित्सा नास्ति निष्फला।।
 - न रागान्नाप्यविज्ञानादाहारनुपयोजयेत्
परीक्ष्य हितमशिनयात् दहा ह्याहारसम्भवः।।
 - एकोदरा पृथग्रीवाः अन्योन्यफल भक्षिणः।
असहता विनश्यन्ति भारुण्डा इव पक्षिणः
 - विषयस्य विषयाणां च दूरमत्यन्तमन्तरम्
उपयुक्तं विषं हन्ति विषयाः स्मरणादपि।।
2. टिप्पणीलिखत (10)
 - ब्रह्मचर्यम् ● प्राणायामः ● अन्नम् ● स्वास्थ्यम् ● स्नानम्
3. अर्थमुक्तत्वास्ववाक्येषुयोजयत (10)
 - परितः ● पुनः पुनः ● अलम् ● यदा - तदा ● नूनम्
4. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत (10)
 - शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम् ● अरक्षितं तिष्ठति दैवरक्षितम्
 - यदन्नेर्भक्षयेन्नित्यं जायते तादृशी प्रजा। ● स एव पाण्डुरः शेते सोमशर्मपिता यथा
 - कर्कटेन द्वितीयेन जीवितं परिरक्षितम्
5. ग्रन्थोक्तरीत्या विशदयत (5)

मद्यगुणदोषाः
6. सूचितकथां लिखत (5)
 - जीर्यते जीर्यतः केशाः दन्ता जीर्यन्ति जीर्यतः
चक्षुः श्रोत्रे च जीर्यते तृष्णैका तरुणायते।।

7. ग्रन्थोक्तरीत्या वर्णयत्त (5)
प्रज्ञापराधः
8. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत (5)
● तिस्रैषणा ● सम्भाषा
9. विभागान् निर्दिशत (5)
● पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि ● चत्वारि दानानि
10. एकैकेन वाक्येन संस्कृतभाषायामुत्तरयत (5)
● वैद्यानां लक्षणं किम् ? ● प्रतिसंस्करणं नाम किम् ?
● मिताहारः स उच्यते कः ? ● यस्य यादृशी भावना भवति तस्य तादृशा सिद्धिः ।
● चत्वारि दानानि कानि ?
11. रूपाणि लिखत (5)
● करोति ● अपठत्
12. रूपाणि लिखत (5)
● युष्मद् शब्दः
13. विगृहणीत (5)
● चिकीर्षा ● पाथेयम् ● शास्त्रान्तरं ● तैजसम् ● प्रतिदिनम्
14. यथोचितं योजयत (5)
हंसोदकम् - चिकित्सा
उपधा - चरकः
युक्तिव्यपाश्रयः - स्नानम्
चक्रपाणिः - दुःखः
आग्नेयम् - हितमम्बु
15. अर्थं लिखत (5)
● नकुलः ● दारुः ● रज्जुः ● सारमेयः
16. प्रयोगं विपरिणमयत (5)
● अग्निं विना कायं प्रदहन्ति । ● त्वया किं दृश्यते ?
● देवः भक्तं रक्षति ● शिष्याः गुरुणा उपदिश्यन्ते ।
● अहं देवं नमामि